

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/39/2021
Identifikačné číslo spisu: 7918200480
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7918200480.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Ing. Q. E., 2/ P. E. a 3/ P. E., všetkých bytom v S. XXX, zastúpených JUDr. Zdeňkou Vokálovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Hlavná 61, proti žalovaným 1/ Ing. U. U., bytom vo B., A. W. 12/14, zastúpeného JUDr. Milošom Kaščákom, advokátom so sídlom vo Vranove nad Topľou, Kalinčiakova 10 a 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábřeží 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 12C/8/2018, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. januára 2020 sp. zn. 9Co/160/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22. januára 2020 sp. zn. 9Co/160/2019 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. októbra 2018 č. k. 12C/8/2018-86 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 30.000,- € z titulu nemajetkovej ujmy, žalobcovi 2/ sumu vo výške 30.000,- € z titulu nemajetkovej ujmy, žalobcovi 3/ sumu vo výške 30.000,- € z titulu nemajetkovej ujmy, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia ktoréhokoľvek z nich zaniká povinnosť druhého žalovaného dlh splácať. Žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť uhradiť žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že v dôsledku protiprávneho konania žalovaného Ing. U. U., ktorý pri ním zavinennej dopravnej nehode zavinil smrť syna žalobcov 1/ a 2/ a brata žalobcu 3/, došlo k negatívnej zásahu do ich osobnosti. Bolo porušené ich ústavou garantované právo na súkromie, konkrétne na udržiavanie a rozvoj osobných vzťahov v rámci rodiny, na udržiavanie vzťahov s rodinnými príslušníkmi, medzi ktorých dieťa a súrodeneц jednoznačne patrí. Súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 (Q), rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. US 646/2015, ktorým bolo konštatované, že rozsah zodpovednosti poisťovateľa podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení kryje aj nemajetkovú ujmu v prospech blízkych osôb obetí usmrtených pri dopravnej

nehode. V ďalšom poukázal hlavne na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016. Uzatvoril, že tvrdenie žalovanej 2/ o nedostatku jej procesnej legitímácie v tomto konaní nemá oporu vo vykonanom dokazovaní ani v platnej právnej úprave. Žalovaný 1/ priamo zasiahol do osobnostných práv žalobcov síce neúmyselne, ale s vysokým stupňom nedbanlivosti pričom, ako to vyplýva z citovaného trestného spisu, v prípade vodiča - žalovaného 1/ ide o osobu, ktorá sa permanentne pri jazdách motorovým vozidlom dopúšťala dopravných priestupkov. Žalovaný 1/ bol za svoje konanie právoplatne odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý ešte nevykonal. Súd prvej inštancie má za to, že zásahom do práva žalobcov na udržiavanie a rozvoj rodinných vzťahov došlo u nich k tak intenzívnemu narušeniu ich osobnosti, že ako satisfakcia nestačí iba zadost'učinenie v ospravedlnení, ale prichádza u nich do úvahy aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri stanovení výšky peňažnej satisfakcie, súd prvej inštancie vychádzal zo životnej situácie, v akej sa žalobcovia nachádzali v čase smrti nebohého Ing. Q. E.. Tento žil so žalobcami od narodenia. V prípade nebohého išlo o osobu s nadpriemerným schopnosťami v oblasti vyštudovaného odboru, výsledky jeho vedeckej činnosti boli oceňované na viacerých prezentáciách doma aj v zahraničí, založil obchodnú spoločnosť s vysokým stupňom odbornosti ako predmetom podnikateľskej činnosti a so zamestnávaním vysokokvalifikovaných osôb. Súd prvej inštancie zohľadnil aj skutočnosť, že v období staroby žalobcov 1/ a 2/, alebo ich úmrtia, z dôvodu smrti syna Q. je vylúčená možnosť zabezpečiť starostlivosť o trvale zdravotne postihnutého syna P. druhým súrodencom. Pri jej stanovení vychádzal aj zo súdnej praxe, keď sa oboznámil s inými právoplatnými rozhodnutiami súdov Slovenskej republiky v obdobných kauzách (konanie vo veci sp. zn. 36C/35/2012 OS Košice II, sp. zn. 4C/119/2014 OS Nové Zámky, sp. zn. 17C/9/2015, sp. zn. 5C/351/2013 OS Topoľčany a iné). Porovnávajúc skutočnosti rozhodujúce pre výšku nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie dospel k záveru, že suma 30.000,- € je pre každého zo žalobcov primeraná. Konštatoval, že v konaní boli preukázané a vyhodnotené značne závažnejšie a početnejšie negatívne dopady ako u pozostalých v uvádzaných veciach iných súdov.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej 2/ rozsudkom z 22. januára 2020 sp. zn. 9Co/160/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v zmysle § 387 ods. 1 CSP a žalovaným uložil povinnosť nahradiť žalobcom náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Uviedol, že v konaní pred súdom prvej inštancie bola správne vyriešená otázka zodpovednosti žalovanej 2/ za nemajetkovú ujmu spôsobenú žalobcom, keďže v danom prípade boli splnené všetky zákonné predpoklady pre vznik zodpovednosti žalovanej 2/ z protiprávneho zásahu do osobnostných práv žalobcov. Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, žalobcom preto nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v danom prípade voči žalovaným rozhodne vznikol. Neobstojí podľa neho ani námietka žalovanej 2/, že v danom prípade nie je vo vzťahu k nemu daná príčinná súvislosť, ako jeden z predpokladov zodpovednosti za škodu. Uviedol, že pokiaľ žalovaná 2/ poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/73/2006, v danom prípade súd riešil skutkovo odlišnú vec, keďže predmetom spomínaného konania bol nárok na náhradu škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia, nie nárok na náhradu škody titulom nemajetkovej ujmy. Preto závery prijaté v tomto rozsudku podľa názoru odvolacieho súdu na daný prípad nie je možné aplikovať. Žalovaná 2/ v odvolaní namietla aj primeranosť výšky priznaného zadost'učinenia žalobcom v peniazoch, avšak žiadnym spôsobom nezdôvodnila, prečo súdom priznanú náhradu nemajetkovej ujmy považuje za neprimeranú. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, odvolací súd pripomenul, že táto je vecou voľnej úvahy súdu, ktorá musí byť odôvodnená a musí mať svoj základ v zistenom skutkovom stave ohľadne zákonom predvídaných kritérií, ktorými sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie výšku priznanej nemajetkovej ujmy žalobcom, a to každému jednotlivu v priznanej výške objektívne a rozumne zdôvodnil, pričom túto možno považovať súčasne aj za súladnú so súdnou praxou. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, v čom videl konkrétne a jedinečné okolnosti danej veci vo vzťahu ku každému zo žalobcov, preto námietky žalovanej 2/, že súd nediferencoval priznanú náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k jednotlivým žalobcom nemožno považovať za opodstatnenú.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ dovolanie s tým, že odvolací súd

nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Namietala, že odvolací súd sa v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku venoval výlučne argumentácii ohľadom existencie pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/ a ignoroval jej námietku o absencii priamej príčinnej súvislosti a zákonnú výlukú v zmysle ustanovenia § 5 ods. 1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v spojení so zbierkovým rozhodnutím R61/2008. Mala za to, že takýmto ignorovaním jej argumentácie došlo (v rozpore s požiadavkou podľa § 220 ods. 3 CSP) k porušeniu práva na spravodlivý proces a k zjavnej arbitrárnosti predmetného rozhodnutia. Zásadne namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý v rozpore s jej žiadosťou v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, jej napriek zneniu ustanovenia § 219 ods. 3 CSP neoznámil elektronicky miesto a čas vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu. Navrhla, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Žalovaná 2/ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP okrem arbitrárnosti a nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu namietala, že upovedomenie o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom jej nebolo doručené elektronicky.

10. V súlade s ustanovením § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiadala, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

11. Z obsahu spisu mal dovolací súd za preukázané, že žalovaná 2/ v odvolaní doručenom súdu prvej inštancie 5. decembra 2018 osobitne požiadala o upovedomenie elektronickými prostriedkami o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku (č. l. 102). Zo spisu tiež vyplýva, že oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozhodnutia bez nariadenia ústneho pojednávania bolo dané na verejné vyhlásenie rozsudku a vyvesené na úradnú tabuľu súdu 14. januára 2020, zvesené 23. januára 2020 a zverejnené na webovej stránke súdu 14. januára 2020. V spise však nie je žiaden záznam o tom, že by odvolací súd upovedomil právneho zástupcu žalovanej 2/ na ním uvedenú elektronickú adresu (neupauer@neupauer.eu) o verejnom vyhlásení rozsudku v zmysle jeho žiadosti a podľa ustanovenia § 219 ods. 3 CSP. Uvedené nevyplýva ani z dispozície predsedníčky senátu na č.l. 120, že by dala pokyn

upovedomiť právneho zástupcu žalovanej 2/ elektronickými prostriedkami tak, ako o to požiadal v podanom odvolaní.

12. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (sp. zn. 3Cdo/179/2010, 3Cdo/236/2010, 7Cdo/38/2012) poukázal na ústavnoprávny a procesnoprávny rozmer verejného vyhlásenia rozsudku a uviedol, že ak odvolací súd nerešpektuje predpoklady a zásady, za ktorých sa v súlade s právnym poriadkom verejne vyhlasuje rozsudok, odníma účastníkovi konania (strane) možnosť pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. V niektorých ďalších rozhodnutiach išiel s argumentáciou ďalej a konkretizoval, že k vade tejto povahy dochádza tiež vtedy, keď odvolací súd v rozpore s ustanovením § 214 ods. 3 O.s.p. o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku neupovedomí elektronickými prostriedkami účastníka, ktorý podľa § 45 ods. 4 O.s.p. požiadal o také doručovanie písomností (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/227/2013 a 7Cdo/192/2013).

13. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade znátočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p, dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

14. Vyššie uvedené právne závery, súladné so závermi obsiahnutými medziiným v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/714/2015 (neskôr publikovanom ako judikát R 9/2016), zastáva dovolací súd aj v preskúmvanej veci a konštatuje, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nedodrжал procesný postup v zmysle § 219 ods. 3 CSP, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej 2/, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalovaná 2/ opodstatnene namietala dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

15. Ide o tak závažné pochybenie odvolacieho súdu nerešpektovaním ustanovenia § 219 ods. 3 CSP, ktoré znemožnilo žalovanej 2/ uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolanie žalovanej 2/ je preto prípustné a zároveň aj dôvodné. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP), pričom sa nezaoberal ďalšími dovolacími námietkami.

16. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.